

องค์ความรู้หอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี เฉลิมพระเกียรติ

วันโคนมแห่งชาติ

ความสำคัญ

วันที่ ๑๗ มกราคม ของทุกปี เป็น วันโคนมแห่งชาติ ที่กำหนดขึ้นเพื่อระลึกถึงความสำคัญต่ออาชีพการเลี้ยงโคนม ในประเทศไทย และเพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ “พระบิดาแห่งการโคนมไทย” ที่ได้พระราชทานอาชีพการเลี้ยงโคนมให้แก่เกษตรกรชาวไทย

เรียบเรียงโดย นางสาวลักษมณ ประจวบมูล บรรณารักษ์ปฏิบัติการ

แรกเริ่มการเลี้ยงโคนมในไทย

พ.ศ. ๒๔๕๐

เริ่มมีการเลี้ยงโคนมโดยชาวอินเดีย
แถบชานพระนครที่อพยพเข้ามาในไทย
ซึ่งมีวัฒนธรรมการดื่มนม แต่การดื่มนม
ยังไม่แพร่หลาย

พ.ศ. ๒๔๖๓

หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤชดากร ได้ทำ
ฟาร์มเลี้ยงโคนม ที่ตำบลบางเบิด
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พ.ศ. ๒๔๗๕

กรมเกษตรจัดทำโครงการบำรุง
และส่งเสริมการเลี้ยงโคนม

แรกเริ่มการเลี้ยงโคนมในไทย

พ.ศ. ๒๔๘๖

รัฐบาลอนุมัติให้กระทรวงเกษตรธิการจัดตั้งบริษัททำนมขึ้น มีการจดทะเบียนเป็นบริษัทอุตสาหกรรมนมจำกัด เพื่อผลิตนมออกมาจำหน่ายแก่โรงพยาบาลและประชาชน

พ.ศ. ๒๔๙๑

มีการจัดตั้งองค์การยูนิเซฟในไทย เพื่อสนับสนุนเรื่องสุขภาพอนามัยและโภชนาการของเด็ก ส่งเสริมการดื่มนมถั่วเหลือง และนมข้าวโพด ทำให้มีการริเริ่มโครงการดื่มนมในโรงเรียน

พ.ศ. ๒๔๙๕

กรมปศุสัตว์ และ ม.เกษตรศาสตร์ ได้นำโคนมจากต่างประเทศมาทดลองเลี้ยง และผสมพันธุ์เพื่อหาโคนมที่เหมาะสมกับการเลี้ยงในไทย

จุดเปลี่ยนที่สำคัญ

พ.ศ. ๒๔๕๐

ได้โคนมพันธุ์ดีที่เกิดจากการผสมพันธุ์โคนมต่างประเทศกับโคนมพื้นเมืองนิยมเลี้ยงในพื้นที่ ได้แก่ กรุงเทพฯ เพชรบุรี นครปฐม และราชบุรี ก่อให้เกิดกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยใน ต.หนองโพ จ.ราชบุรี ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการเลี้ยงโคนมในไทย

พ.ศ. ๒๕๐๒

นายซอนเดอร์กอร์ด ชาวเดนมาร์ก ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสุกร ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับกรมปศุสัตว์ ได้จัดทำโครงการฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย เสนอต่อ Danish Agricultural Marketing Board

พ.ศ. ๒๕๐๓

ในหลวง ร.๙ และราชินี เสด็จประพาสยุโรป ในการเสด็จประทับแรม ณ ประเทศเดนมาร์ก ทรงให้ความสนพระทัยเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมของชาวเดนมาร์กเป็นอย่างมาก และกลายเป็นจุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ว่าด้วยความร่วมมือด้านวิชาการการเลี้ยงโคนมระหว่างไทยและเดนมาร์ก

ความร่วมมือในการการเลี้ยงโคนม

พ.ศ. ๒๕๐๔

คณะผู้เชี่ยวชาญชาวเดนมาร์กได้มาศึกษาสำรวจพื้นที่ในการจัดตั้งฟาร์มโคนมสาธิต และศูนย์ฝึกอบรม ณ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี ต่อมาได้ลงนามสัญญาการให้ความร่วมมือช่วยเหลือทางวิชาการการเลี้ยงโคนมระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลเดนมาร์ก

พ.ศ. ๒๕๐๕

ในหลวง ร. ๙ และสมเด็จพระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๙ แห่งเดนมาร์ก ได้ทรงประกอบพิธีเปิด **ฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์ก** ที่เปิดทำการในวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๐๕ ถือจุดเริ่มต้นที่คนไทยหันมาเลี้ยงโคนมเพื่อผลิตนํ้านม ในเชิงพาณิชย์อย่างจริงจัง นอกจากนี้ ยังทรงก่อตั้ง **“โรงโคนมจิตรลดา”** เพื่อค้นคว้าทดลองวิชาการเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมด้านต่าง ๆ

กิจการโคนมในไทย

พ.ศ. ๒๕๑๒

ในหลวง ร.๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง “**โรงนมผงสวนดุสิต**” เป็นโรงนมผงแห่งแรกของประเทศ เพื่อแปรรูปน้ำนมดิบ และแก้ปัญหาภาวะนมสดล้นตลาด

พ.ศ. ๒๕๑๓

มีการก่อตั้ง “**โรงงานหนองโพ**” ณ ต.หนองโพ จ.ราชบุรี ซึ่งได้ต้นแบบมาจากโรงนมผงสวนดุสิต ต่อมาจัดตั้งเป็น “**สหกรณ์โคนมหนองโพ**” และทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

พ.ศ. ๒๕๑๔

รัฐบาลไทยได้โอนกิจการฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมไทย-เดนมาร์กมาเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเกษตรฯ ชื่อว่า “**องค์การโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.)**” เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงโคนมและพัฒนาอุตสาหกรรมนม รวมทั้งรับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกร

วันโคนมแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕

มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากน้ำนมดิบ
หลายรายการ เช่น เนยแข็ง, เนยสด
ไอศกรีม, โยเกิร์ต, นมข้นหวาน ฯลฯ
แต่ความนิยมในการบริโภคนมวัวในไทย
ยังไม่แพร่หลาย

พ.ศ. ๒๕๑๙

โรงงานนมมวกเหล็ก จ.สระบุรี
สามารถผลิตนม UHT กล่องแรก
ของไทย

พ.ศ. ๒๕๓๐

ฟาร์มโคนม ไทย-เดนมาร์ก ครบรอบ
๒๕ ปี จึงริเริ่มจัดงาน “วันโคนมแห่งชาติ”
ต่อมารัฐบาลได้ลงมติกำหนดให้วันที่
๑๗ มกราคม ของทุกปี เป็นวันโคนมแห่งชาติ

การสนับสนุนกิจการโคนม

พ.ศ. ๒๕๓๕ (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗)

มีการสนับสนุนกิจการโคนมด้านต่าง ๆ เช่น ลดภาษีวัตถุดิบในการผลิตภาชนะบรรจุ นมพร้อมดื่ม และรณรงค์การบริโภคนม โดยจัดทำโครงการนมโรงเรียน ฯลฯ และได้ จัดสรรงบประมาณให้ทุกหน่วยงานที่ดูแล เด็กชั้นประถมศึกษาในเวลาต่อมา

พ.ศ. ๒๕๓๘

เมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๗ ปริมาณน้ำนมดิบ ที่ผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ บริโภคนมพร้อมดื่ม จึงต้องนำเข้าน้ำนมดิบ นมผงขาดมันเนย และนมพร้อมดื่ม ภาวะโภชนาการ ของไทย ก็เริ่มเป็นไปในมาตรฐานที่ดีขึ้น

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. **กำเนิดกิจการโคนม และการดื่ม “นมวัว” ในประเทศไทย.** [ออนไลน์].

สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, จาก: https://www.silpa-mag.com/history/article_72830

จำเนียร รัตตโน. **การเลี้ยงโคนม.** นนทบุรี: เกษตรสาส์น, ๒๕๔๖

ธำรงค์ดี พลบำรุง. **การเลี้ยงโคนม.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๑

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. **กำเนิดฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก และ อ.ส.ค. (ภาษาไทย).** (วิดิทัศน์).

กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. ๒๕๖๕.

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. **กำเนิดฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก และ อ.ส.ค.** [ออนไลน์].

สืบค้นเมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๖๗, จาก: <https://www.dpo.go.th/เกี่ยวกับ-อ-ส-ค/>

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. **วิดิทัศน์นมไทย-เดนมาร์ก นมแห่งชาติ.** (วิดิทัศน์).

กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. ๒๕๖๒.

